

3. IAAO Standard on Mass Appraisal of Real Property. 2012. Kansas City, Missouri, USA. <https://www.iaao.org/>.
4. Roberts, P. D., ASA, Lohmeier, M. R., FASA, and Sieloff, K. M., ASA. 2013. Overview of the Ad Valorem / Mass Appraisal Specialty Designation Program. https://commercialappraiser.typepad.com/files/asa_ad_valorem_mass_appraisal_designation_presentation.pdf.
5. Barańska, A. D. 2013. Real Estate Mass Appraisal in Selected Countries – Functioning Systems and Proposed Solutions. AGH University of Science and Technology in Kraków. https://www.researchgate.net/publication/270266759_Real_Estate_Mass_Appraisal_in_Selected_Countries_-_Functioning_Systems_and_Proposed_Solutions.
6. Damage, loss and needs assessment - tools and methodology. UN-ECLAC, GFDRR. 2010. <https://www.gfdr.org/en/damage-loss-and-needs-assessment-tools-and-methodology>.
7. Post-Disaster Needs Assessment Guidelines, Volume A. World Bank, the European Commission, United Nations Development Group, the Global Facility for Disaster Reduction and Recovery. 2013. <https://www.preventionweb.net/publication/post-disaster-needs-assessment-guidelines-volume>.
8. Methodology Note on the Global Rapid post-disaster Damage Estimation (GRADE) approach. GFDRR, World Bank GSURR, D-RAS KSB. 2018. <https://www.gfdr.org/en/publication/methodology-note-global-rapid-post-disaster-damage-estimation-grade-approach>.
9. Syria Damage Assessment of selected cities Aleppo, Hama, Idlib: Phase III. 2017. World Bank Group. <https://www.humanitarianlibrary.org/resource/syria-damage-assessment-selected-cities-aleppo-hama-idlib>.
10. Iraq Reconstruction and Investment Damage and Needs Assessment of Affected Governorates: Part 2. 2018. World Bank Group. <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/29438>.
11. Yemen Dynamic Needs Assessment: Phase 3. 2020. World Bank Group. <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/34991>.
12. Gaza Rapid Damage and Needs Assessment. 2021. World Bank Group. <https://www.worldbank.org/en/country/westbankandgaza/publication/the-gaza-2021-rapid-damage-and-needs-assessment-june-2021>.
13. Russia will pay: KSE Institute project together with the Office of the President of Ukraine, Ministry of Economy. <https://damaged.in.ua/>.

УДК 351.863:005.934:658(045)

**ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА:
УЗАГАЛЬНЕННЯ КАТЕГОРІЙ ТА ПОНЯТЬ**

Лінтур І.В.

**THEORETICAL ASPECTS OF ECONOMIC SECURITY OF ENTERPRISE:
GENERALIZATION OF CATEGORIES AND CONCEPTS**

Lintur Inna

Стаття присвячена теоретичним аспектам економічної безпеки підприємства. На основі проведеного дослідження розкрито зміст економічної безпеки підприємства та основних факторів, що впливають на її формування. Узагальнено концептуальні поняття економічної безпеки підприємства.

Ключові слова: економічна безпека, підприємства, чинники економічної безпеки підприємства, економічні загрози.

The article is devoted to the theoretical aspects of economic security of the enterprise. Based on the study revealed the content of economic security of the enterprise and the main factors influencing its formation. The conceptual concepts of economic security of the enterprise are generalized.

The economic security of the enterprise is dual in nature - on the one hand, it provides the ability to operate, on the other hand is part (element) of economic security of the highest level and the entity that ensures the performance of functions by the region, state. The study of the essence of economic security of the enterprise has shown that in economic theory and practice there is no unambiguous terminology for its definition.

Having analyzed the formulation of economic security of the enterprise by many domestic scientists, we can conclude that the economic security of the enterprise is a complex characteristic, which means the level of protection of all types of enterprise potential from internal and external threats.

In this regard, a topical scientific problem of great theoretical and practical importance is the scientific understanding of the possibilities of applying new approaches, methods and tools for managing the economic security of the business entity in order to increase the effectiveness and efficiency of its operation.

Key words: *economic security, enterprises, factors of economic security of the enterprise, economic threats.*

Аналіз особливостей роботи різних галузей економіки свідчить про розмаїття підходів визначення поняття категорії економічної безпеки. Проте, в цілому, економічна безпека завжди пов'язана з станом спокою, спланованими діями, діями на випередження щодо настання ризикових ситуацій. В більш широкому розмінні під безпекою розуміють захищеність фізіологічних, соціально-економічних, ідеально-духовних та ситуативних потреб в ресурсах, технологіях, інформації, необхідних для життєдіяльності та розвитку населення.

Особливе місце серед різних видів безпеки займає економічна безпека. Тому, що економічне зростання не можливе без економічної безпеки.

У світовій практиці класним вважається ресурсно-функціональний підхід, у межах якого економічна безпека підприємства розглядається як стан ефективного використання ресурсів суб'єкта господарювання для запобігання загрозам і дестабілізуючим чинникам.

Економіка пов'язує безпеку з можливостями підприємства до розвитку, достатністю ресурсів для безперервної реалізації процесів функціонування та розвитку, стійкістю фінансово-економічного стану.

З позиції забезпечення стану захищеності підприємства економічна безпека розглядається як форма убезпеченості підприємства від внутрішніх і зовнішніх чинників небезпеки, який формується підприємством шляхом реалізації системи заходів правового, організаційного та інженерно-технічного характеру» [1]. Типовими чинниками небезпеки для підприємства виступають: недобросовісна конкуренція, протиправна діяльність кримінальних формувань та окремих осіб, здатність протистояти внутрішнім та зовнішнім загрозам, зберігати стабільність функціонування та розвитку відповідно до його стратегічних цілей.

Ковальов Д. та Сухорукова Т. вважають, що економічна безпека це «захист діяльності підприємства від негативних впливів зовнішнього середовища, а також здатність швидко усунути різноманітні загрози чи пристосуватися до існуючих умов, які не позначаються негативно на його діяльності» [2, с. 48].

З позиції інтересів підприємства та їх захисту від загроз представлено економічну безпеку підприємства О. Шнипко: стан захищеності життєво важливих інтересів підприємства від реальних і потенційних джерел небезпеки або економічних погроз [3]. Схожою є позиція дослідників Г. В. Козаченко, Кургузенкова Л. А., що трактує економічну безпеку підприємства як міру гармонізації в часі й просторі між економічними інтересами

підприємства та інтересами суб'єктів навколишнього середовища, які діють поза межами підприємства та впливають на нього [4].

Економічна безпека є кількісною і якісною характеристикою властивостей, що відображує здатність «самовиживання» і розвитку в умовах виникнення зовнішньої і внутрішньої економічної загрози. Таке трактування досліджуваної категорії надають В. Забродський та М. Капустін [5] й виділяють її кількісні і якісні характеристики-властивості, що відображають «здатність до самовиживання і розвитку в умовах виникнення зовнішньої і внутрішньої економічної загрози» [5].

Традиційно науковці та практики розглядають економічну безпеку як фінансово-економічний стан виробничо-економічної системи, при якому функціонують механізми запобігання чи зменшення ступеня впливу погроз стабільності функціонування і розвитку підприємства.

Економічна безпека підприємства є кількісною і якісною характеристикою властивостей, що відображує здатність «самовиживання» і розвитку в умовах виникнення зовнішньої і внутрішньої економічної загрози.

Поняття економічна безпека в Великому економічному словнику подається як «стан юридичних, економічних відносин, організаційних зв'язків, матеріальних та інтелектуальних ресурсів підприємства, при якому гарантується стабільність його функціонування, фінансово-комерційний успіх, прогресивний науково-технічний та соціальний розвиток» [6].

На нашу думку, достатність ресурсів має принципове значення для формування економічної безпеки підприємства. Такий погляд на економічну безпеку відповідає ресурсному підходу й зосереджує увагу на необхідності формування інформаційно-аналітичного інструментарію для аналізу та оцінювання рівня достатності ресурсного потенціалу та ефективності його використання в бізнес-процесах підприємства.

Варто зауважити, що найбільш ефективно використання ресурсів, що є необхідним для досягнення цілей, досягається шляхом запобігання загроз негативного впливу за рахунок:

- забезпечення високої фінансової ефективності роботи підприємства, його фінансової стійкості та незалежності;
- технологічної незалежності, високої конкурентоздатності технологічного потенціалу;
- ефективного та якісного менеджменту, оптимальності його організаційної структури;
- високого рівня кваліфікації персоналу та його інтелектуального потенціалу, ефективності корпоративних НДДКР;
- екологічності діяльності підприємства, мінімізації руйнівного впливу результатів виробничої діяльності на стан оточуючого середовища;
- правової захищеності всіх аспектів діяльності підприємства;
- забезпечення захисту інформаційного середовища підприємства, комерційної таємниці та досягнення високого рівня інформаційного забезпечення;
- забезпечення безпеки персоналу підприємства, його капіталу, майна, комерційних інтересів.

Отже, необхідність вирішення завдань забезпечення розвитку економічної безпеки висуває певні вимоги до формування та застосування стратегічного інструментарію – методів, методик, технік, процедур, заходів та засобів. Такими завданнями виступають: узгодження стратегічних цілей розвитку з цілями економічної безпеки в системі пріоритетних інтересів підприємства; визначення та оперативне коректування пріоритетів, визначення відповідності цілей та завдань розвитку потенціалу підприємства; зниження ризику в діяльності підприємства; мотивація персоналу на підтримку розвитку бізнесу, створення гнучкої системи резервування ресурсів; спостереження та передбачення фази неефективного розвитку та коректування цих процесів.

Висновки. Отже, економічній безпеці підприємства властивий подвійний характер – з одного боку, вона забезпечує можливість власного функціонування, з іншого є частиною

(елементом) економічної безпеки системи вищого рівня і суб'єктом, що забезпечує виконання функцій регіоном, державою. Дослідження сутності економічної безпеки підприємства показало, що в економічній теорії і практиці не існує однозначної термінології щодо її визначення.

Проаналізувавши формулювання економічної безпеки підприємства багатьма вітчизняними вченими, можна узагальнити, що економічна безпека підприємства – це комплексна характеристика, під якою розуміють рівень захищеності всіх видів потенціалу підприємства від внутрішніх і зовнішніх загроз, що забезпечує стабільне функціонування та ефективний розвиток і потребує управління з боку керівництва підприємства. У зв'язку з цим актуальною науковою проблемою, що має велике теоретичне і практичне значення, представляється наукове осмислення можливостей застосування нових підходів, методів та інструментів управління економічною безпекою господарюючого суб'єкта з метою підвищення результативності та ефективності його функціонування.

Список використаних джерел

1. Ареф'єва О. В. Суперечності розвитку як основне джерело загрози безпеці рівноваги економічних систем / О. В. Ареф'єва, О. С. Шнипко // *Актуальні проблеми економіки*. – 2006. – № 3(57). – С. 57–63.
2. Ковалев Д. Экономическая безопасность / Д. Ковалев // *Экономика Украины*. – 1998. – № 10. – С. 48–51.
3. Шнипко О. С. Види і чинники безпеки ієрархічних економічних систем: теоретико-методологічний аспект / О. С. Шнипко // *Актуальні проблеми економіки*. – 2006. – № 5(59). – С. 78–85.
4. Кургузенкова Л. А. Економічна безпека підприємства: сутність та чинники формування її відповідного рівня / Л. А. Кургузенкова // *Економіка та суспільство*. – 2015. – № 1. – С. 31–34.
5. Забродский В. Теоретические основы оценки экономической безопасности отрасли и фирмы / В. Забродский, Н. Капустин // *Бизнес-информ*. – 1999. – № 15. – С. 35–37.
6. Шкребень Р. П. Формування стратегічного потенціалу безпеко-орієнтованого розвитку підприємства / Р. П. Шкребень // *Проблеми економіки*. – 2020. – № 4(46). – С. 256–264.

References

1. Arefyeva, O. V., and Shnyuko, O. S. 2006. Superechnosti rozvytku yak osnovne dzherelo zagrozy bezpeci rivnovagy ekonomichnyh system [Contradictions of development as the main source of threat to the security of the balance of economic systems]. *Actuals economic problems* 3(57): 57–63.
2. Kovalev, D. 1998. Ekonomicheskaya bezopasnost' [Economic security]. *Ukraine economy* 10: 48–51.
3. Shnyuko, O. S. 2006. Vydy i chynnyky iyerarhichnyh ekonomichnyh system: teoretyko-metodologichnyj aspekt [Types and factors of security of hierarchical economic systems: theoretical and methodological aspect]. *Actuals economic problems* 5(59): 78–85.
4. Kurguzenkova, L. A. 2015. Ekonomichna bezpeka pidryemstva: sytnist' ta chunnyky formuvannya yiyi vidpovidnogo rivnya [Economic security of the enterprise: the essence and factors of formation of its appropriate level]. *Economy and society* 1: 31–34.
5. Zabrodskiy, V., and Kapustyn, N. 1999. Teoreticheskie osnovy ocenki ekonomicheskoy bezopasnosti otrasly i firmy [Theoretical foundations for assessing the economic security of an industry and a firm]. *Business inform* 15: 35–37.
6. Shkreben', R. P. 2020. Formuvannya strategichnogo potencialu bezpeko-orientovanogo rozvytku pidpryemstva [Formation of strategic potential of security-oriented development of the enterprise]. *Problems of the econom* 4(46): 256–264.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>